

MIŁOŚNICA (64) *sb f*

miłośnica (62), **miłośnica** (2) *Calep*; **miłośnica** (11), **miłosnica** *a.* miłośnica (53).

-f- (50), -ś- (11), -fz- (2), -ff- (1).

o oraz *a jasne*; *tekst nie oznacza é.*

sg N miłośnica (12). ◇ *G* miłośnice (5), miłośnicy (1); -e *GliczKsiąż* (2), *RejWiz* (2), *BielKron*; -y *RejZwierz*. ◇ *D* miłośnice (1) *LibMal*, miłośnicy (1) *Mącz*. ◇ *A* miłośnicę (9). ◇ *I* miłośnicą (9). ◇ *V* miłośnico (1). ◇ *pl N* miłośnice (4). ◇ *G* miłośnic (8); -c (6), -ć (2); -c *GliczKsiąż*; -c : -ć *BielKron* (5 : 2). ◇ *A* miłośnice (7). ◇ *I* miłośnicami (5). ◇ *L* miłośnicach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Kochanka, nałożnica; kobieta lekkich obyczajów; amica Mącz, Calag; amans, amicula Calep; concubina Vulg; amatrix [minus honesto sensu usurpatur] Cn (56)*: Niegdy iedną miłośnica/ Złupiwfzy fwego pánicá: Zálówałá gdy od niey iał *BierEz* O3v, O3v, Q2v; grochu wyerthel przedał [...] a drugi dał myłófnycze fwoyey barbarze, kthorą tham mylował y dzyeczko yey prziprawyeł *LibMal* 1547/132v; *GliczKsiąż* B7, P2; *RejWiz* 59, Cc7; Mam corkę dziewicę/ á ten człowiek ma miłośnicę [*concubinam*; nałożnicę *WujBib*]/ wywiodeę obie do was/ że iuz thám z nimi fwą wołą wypełnicie *Leop Iudic* 19/24; Przy żenie miał [*Komodus cesarz*] CCC miłofnic/ krom fiostr ktore háńbami pomázał. *BielKron* 150, 22, 26v, 110v, 116, 139v (12); *Mącz* 178d; *PapPan* Gg3; *StryjKron* 130; *Amans*, Significat eum vel eam, qui vel quae amat pudice vel impudice [...] Miełofznik, albo miełofznica. *Calep* 62b, 61a.

miłośnica czyja [w tym: pron poss (4), ai poss (4), G sb i pron (4)] (12): *LibMal* 1544/86; *GroicPorz* 14v; I byłá Thamná miłośnicá Elifazá [*concubina Eliphaz*]: fyna Ezau: kthora mu porodziłá Amálechá. *Leop Gen* 36/12, *Iudic* 19/25, 27, *Dan* 5/23; *RejZwierz* 15v; *MAffeniá* Numicki krol [...] ten był poiął fwoię miłofnicę zá żonę *BielKron* 130, 13v, 24, 130v, 261v.

W przeciwstawieniach: »żona (5), małżonka ... miłośnica« (6): áby ten człowiek/ ktory płodu prágnye/ miał fwoyę włańną oddána małżonkę/ á miłofnic foby nyewyafł yákich nyerządnych nyechował. *GliczKsiąż* B6v; do żony nyema godności áni lat/ á do miłofnice wífytkyego mu yeft doftátek/ thám ma godność y látá. *GliczKsiąż* O8v, O8v, P; Abowiem [*król*] opuściwfzy żonę cnotliwą *Adleydę*/ iákom piłał/ iał fie miłofnic [!] *BielKron* 374v, 201.

W charakterystycznych połączeniach: *miłośnica nierządna* (2), *wdzięczna*; *jąć się miłośnic*; *miłośnicę mieć* (8).

Zwroty: »miłośnicę (sobie) chować« [*szyk zmienny*] (4): Coż tedi chować foby miłofnicę/ [...] izali to nie ieft nieczifiti grzech? *GliczKsiąż* B7v, B6v, B7; Tcnże też [*krol*] zameczek Lobzow przed Krakowem wyftawił/ gdzye tam chował miłofnicę s Czech *BielKron* 376v.

»mieszkać [*z kim*] jako z miłofnicą« (1): Ten tho był Biskup w Skále mniłzkę z klaftztorá wziął/ miefzkał fnią iáko z miłofnicą *BielKron* 363v.

»miłofnicami się opętać« (1): naydzye dzis zás thákowe/ ktorzy dla fwey woley gdy fie miłofnicami opętyą/ żenic fie nyechcą. *GliczKsiąż* O8v.

»miłofnicami się parać« (1): yáko żeby fñadz [*Tales*] myał fie miłofnicami páráć/ ktore miályby mu do thego ożenyenya záłtępować. *GliczKsiąż* O8v.

»miłośnice patrzeć« (1): Poftárác fie ma pilno ocyec kázdy/ áby tego lyná ktoryby fie żądżam miłośnym poddawał álbo miłośnice nyerządney pátrzał/ [...] ożenił. *GliczKsiąż P.*

»miłośnic się przydzierzawać« (1): Ale w krothkim czáfu porzucił ią [*król Kazimierz żonę*] á miłośnic fie przydzierzawał *BielKron* 374v.

Wyrażenie: »miłośnica kupna« (1): Miłośnic kupnych co chcą [*potomkowie Mahometa*] mogą mieć przy żonach *BielKron* 165v.

Szeregi: »cudzołożnica, miłośnica« (1): yfzbicz thak bylo przeczywno moyą bydlia iako przeczywna czarownycza fczudzoloznycza popowfka mylofznycza mylemu bogu pannye mariey. *LibMal* 1544/86.

»gamratka abo (et) miłośnica« [*szyk 2 : 1*] (3): Czytayże też Eſter 2. Kápitułę [...] á doznałz tego iż w v 17. y 19. gámratki ábo miłośnice Krolewfkie/ Bethulámi to ieſt dziewicámi názywa *CzechRozm* 129v, 130v; Liebhaberin. Miłośnicá/ et Gámratká. *Amica. Calag* 336b.

»miłośnica a nałożnica« (1): álic oto oná miłośnicá á nałożnicá ie^{g0} [*ecce concubina eius*; nałożnicá iego *WujBib*] leży przede drzwiami *Leop Iudic* 19/27.

2. Osoba ukochana, ulubienica, wybranka, przyjaciółka; amica *Mącz, PolAnt* (6) : *Amica Prziyaciółka/ Miłośnicá. Mącz* 7d.

miłośnica czyja (2): *PatKaz II* 74v; Otoś ty ieſt napiękniefza miłośnico moiá [*amica mea*] *BibRadz Cant* 1/14.

Szereg: »miłośnica i oblubienica« (1): yfz fyą dzyfz począła mylofnyca y oblubyenyca yego [*Ducha Świętego*] *PatKaz II* 74v.

W przen (3) :

miłośnica czyja (1): oblubil [*Jezus*] fobie za oblubienicę/ ij wfšelką duſę krzeſciańfką/ bo przez wiarę na krzcie przyiętą ftáwá fie miłośnitzą bożą *OpecŻyw* 36v.

W antropomorfizowanym opisie gry w szachy (2):

miłośnica czyja [*w tym: pron poss (1), ai poss (1)*] (2): Krolowie ſmutni po ſwych miłośnicach/ Telknią/ że fámi legáią w łoznicach. *KochSz* B4v, B3v.

3. Osoba kochająca, miłośniczka, wielbicielka; amatrix *Cn* (2) :

miłośnica kogo, czego (2): botz ta [*Maryja*] ieſt [...] wierná miłośnitza dziewitztwa ij ſwiętza ſwiété cziftoty *OpecŻyw* 5v; oná zacna y wielką vbogich miłośnicá Márya Mátká Páwłá Kándidatá/ ták nam powiadála. *SkarŻyw* 101.

Synonimy: **1.** *cudzołożnica, fryjerka, gamratka, kurwa, mercha, nałożnica, nierządnicza, sprosnica, wszetecznicza; 2. kochanka, oblubienica, przyjaciółka.*